

Posudek bakalářské práce Karla Klímy „První čtvrtstoletí Akciové společnosti továren na fezy ve Strakonících, 1899-1926. Založení management, podnikání a podnikatelské strategie)“, Praha 2015, 83 s.

Téma z klasické oblasti hospodářských dějin – dějin podnikání – kladlo v daném případě na autora mimořádné nároky. Písemnosti vzniklé činností právnických i fyzických osob, jež výrobu fezů provozovaly, se dochovaly jen v omezeném rozsahu, navíc archivně nezpracované. K dispozici byly převážně sekundární prameny. Trpělivou prací s literaturou, tištěnými prameny, písemnostmi krajského obchodního soudu a zejména pak písemnostmi Živnostenské banky se autorovi podařilo poskládat věrohodný obraz podnikatelského subjektu, jenž významným způsobem spoluutvářel podobu Strakonicka. Politický okres o pětasedmdesáti tisících obyvatel (1922) s maloměstským centrem ve Strakonících čítajících pět a půl tisíce stálých obyvatel hospodářsky integroval podnik, jenž sám zaměstnával více než tisícovku dělníků. Význam podniku neměl jen místní (potažmo regionální rozměr), nýbrž přesahoval domácí trh rakousko-uherský / československý. Jednalo se totiž o nejsilnějšího hráče na trhu fezů, tj. obvyklých pokrývek hlavy na územích Otomanské říše a jejich následovníků. Z tohoto hlediska má téma vedle regionálního i národní a nadnárodní význam, jedná se o jednoho z největších vývozců českého textilního průmyslu.

Práce má logickou strukturu. Vychází z vývoje textilní řemeslné výroby spoutané cechovními pravidly a přechází postupně k formování prvních továrních provozů zřizovaných židovským kapitálem. Gros práce tvoří pátá až sedmá kapitola, jež vysvětlují proces koncentrace kapitálu jednotlivých firem cestou jejich akcionování pod bankovní patronací. Zvláštní význam firmy nacházející se mimo tradiční centra podnikání a financí podtrhuje skutečnost, že jejím úvěrujícím ústavem se stala vídeňská Creditanstalt für Handel und Gewerbe, nejsilnější peněžní ústav v zemi, založený pod vlivem rodiny Rothschildů. Ten ji zařadil do svého rozsáhlého průmyslového koncernu.

Ačkoliv nemáme k dispozici úplný text stanov, bylo možné naznačit právní podklad akciové společnosti. Výpovědné je i složení jejích statutárních orgánů, které autor práce analyzuje (graficky přesvědčivě předkládá) a validně interpretuje. Dokumentuje, že přechod rodinné firmy do režimu anonymního akciového subjektu nemusí mít „ostré hrany“ razantně oddělující epochu před akcionováním a po něm. Eliminace vlivu původních majitelů velmi často bývá postupná, původní majitelé nejenže drží určité balíky akcií, ale podílejí se na

přímém řízení firmy jako její manažeři, vyšší řídicí kádry, ředitelé a místoředitelé. Přežívá obvykle poměrně dlouho i *know how* (zejména v jeho obchodněpolitické části). Dílo je i připomenutím výhod a nevýhod exportní firmy vázané na zahraniční, velmi specifický a navíc komoditní strukturou velmi úzký trh. Na jedné straně se firma může vyhnout markantním výkyvům konjunktury (hospodářského cyklu), na straně druhé její rentabilitu mohou ovlivňovat obtížně kalkulovatelné vnější faktory, politické, klimatické i jiné. Analýza vývoje zisku a dividend let 1900-1914 ukazuje v průběhu relativně krátkého období na obě varianty. Převažující plus exportního charakteru podniku vyjadřuje i jeho celková rentabilita, v domácím textilním průmyslu zjevně nadprůměrná.

Válečný konflikt znamenal skokový nárůst prosperity spojený s radikální změnou výrobního sortimentu vázaného na státní dodávky. Autor velmi přesvědčivě ukázal, že specializace na výrobu fezů nebyla alfou omegou podnikatelských strategií firmy, stejní manažeři, kteří těžili z dominantní pozice své firmy na trhu fezů, dokázali tuto strategii nahradit převažující nosnou strategií jinou (místo fezů se vyrábí vojenské deky atd.). Adaptabilitu potvrdili i po válce, kdy v důsledku hospodářského odzbrojení znovu v krátkém časovém úseku museli mutovat výrobní zaměření. Autor by se měl minimálně zamyslet nad tím, jak ukazuje vývoj čistého zisku let 1918-1926, proč deflační krize let 1922-23 těžce postihující vývozní průmysly se ASTF nedotkla a podnik dokonce ekonomicky rostl, ale krátká mezikrize roku 1926 jej vehnala do červených čísel.

Se závěry, jež resumují osudy podniku a dávají nahlédnout jeho významu v českém prostředí, souhlasím. Přispívají k poznání textilního podnikání v českých zemích. Samostatně zpracované tabulky a grafy jsou integrální náležitě interpretovanou součástí textu. Lituji jen, že kolega nevyužil možností obrazových příloh.

Závěrem konstatuji, že Karel Klíma svou kompetentní a náročnou prací dostal nárokům na bakalářskou práci kladeným a proto ji doporučuji k úspěšné obhajobě.

Hodnocení: výborně

Praha 28. srpna 2015

Prof. PhDr. Eduard Kubů, CSc.